

LAU REA

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

VISION IS THE ART
OF SEEING
THE INVISIBLE



LAUREA LONG 6 | 2024

Mikko Häkkinen, Irene Latva-Korpela & Tiina Putkuri

**Lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin edistäminen
– toimintamalli ammattilaisille**

**LAU
REA** **VoimaProfi**
Empowering people towards
socially inclusive society

Abstrakti

Lasten ja nuorten mielen hyvinvointi on viime vuosina herättänyt huolta perheissä, ammattilaisten keskuudessa sekä laajemmin yhteiskunnassa. Tässä artikkelissa kuvataan lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin edistämiseen suunnitellun toimintamallin kehittämistä lasten ja nuorten kanssa työskenteleville. Toimintamalli kehitettiin hyödyntämällä Bikva-mallia. Artikkelin lopussa kuvataan Bikva-mallin käytettävyyttä tutkimus- ja kehittämistoiminnassa.

Bikva-malli on asiakaslähtöinen arviointimalli, jossa korostetaan asiakkaiden osallisuutta laadun varmistajina. Malli valittiin, koska siinä on selkeä struktuuri ja se osallistaa laajasti eri toimijoita. Oleellista mallissa on asiakkaiden näkemysten esille tuominen käynnistettäessä kehittämistoimintaa organisaatiossa. Malli etenee vaiheittain ja sen perusteena on kerätä palvelujen käyttäjien kokemuksia ja viedä heiltä saatua tietoa eteenpäin ammattilaisille, johtajille ja poliittisille päättäjille. Vaiheet mahdollistavat syvenevän ymmärryksen saamisen tarkasteltavan ilmiön eri näkökulmista.

Bikva-mallia sovellettiin VoimaProfi (Empowering People towards Socially Inclusive Society) -hankkeessa hankkeen osatutkimuksessa (Study 2), joka käsitteli lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin edistämistä. Tässä osa-hankkeessa edettiin kokemusasiantuntijoiden haastatteluista ammattilaisten haastatteluihin ja edelleen esihenkilöiden, johtajien ja poliittisten päättäjien haastatteluihin. Neljännessä vaiheessa järjestettiin yhteiskehittämisen työpajat, joihin aikaisemmissa vaiheissa mukana olleet kutsuttiin. Työpajoissa käynnistettiin toimintamallin rakentaminen, malli viimeisteltiin hankkeen asiantuntijoiden toimesta.

Asiasanat: Bikva-malli, tutkimuksellinen kehittäminen, mielen hyvinvointi

Lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin edistäminen – toimintamalli ammattilaisille

BIKVA-MALLI PALVELUJEN KEHITTÄMISESSÄ

Bikva-malli on Hanne Krogstrupin kehittämä asiakaslähtöinen arviointimalli, joka on ensimmäisen kerran julkaistu vuosina 1996–1997. Bikva-lyhenne tulee tanskan kielestä ja tarkoittaa asiakkaiden osallisuutta laadun varmistajana. Bikva-malli etenee neljässä vaiheessa alkaen asiakkaista ja edeten päättäjiin. (Krogstrup 2004.)

Mallin lähtökohtana on asiakkaiden näkemykset palveluista, jotka toimivat palveluiden ja niiden laadun kehittämisen keskiössä. Asiakkaita osallistamalla saadaan realistinen kuva palveluiden toimivuudesta ja kehittämiskohdeista. Oleellista mallissa on erityisesti asiakkaiden kokemusten ja näkemysten välittäminen organisaation sisällä. Asiakkaiden näkemykset toimivat kehittämisprosessin käynnistäjinä. (Krogstrup 2004.) Mallia on käytetty sosiaali- ja terveysalan kehittämistyössä erityisesti pohjoismaissa (Brix, Krogstrup & Julkunen 2023).

Bikva-mallissa edetään asiakkaiden huolellisen kuulemisen jälkeen kenttätyöntekijöiden haastatteluun. Kenttätyöntekijöillä tarkoitetaan suorassa yhteydessä asiakkaisiin työskenteleviä ammattilaisia. Kenttätyöntekijöillä on taustatietoa lainsäädännöstä, prosesseista, palvelukulttuurista ja aikaisemmista toimintakulttuurin kehitysvaiheista. Haastatteluissa kenttätyöntekijöille kerrotaan asiakkaiden esille tuomista näkemyksistä ja kokemuksista. Kenttätyöntekijöillä on keskeinen rooli siinä, miten asiakkaiden näkemykset tulevat tulkituiksi ja ymmärretyiksi. (Krogstrup 2004.)

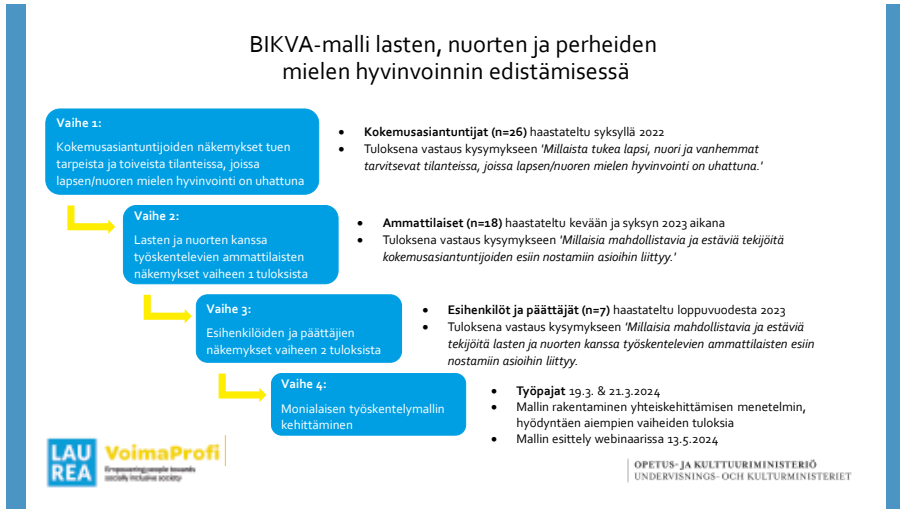
Bikva-mallin kolmannessa vaiheessa edetään johtajien haastatteluihin. Haastateltavat johtajat valitaan tarkoituksenmukaisella otoksella sen perusteella, kenellä on vaikutusvaltaa kehittämisprosessiin. Tässä vaiheessa johtajille esitellään aikaisemmissa vaiheissa saatuja tuloksia. Tyypillisesti tulokset käsittelevät organisaation ja työyhteisöjen toimintakulttuuria, työn järjestämistä ja resursseja. (Krogstrup 2004.) Johtajilta kysytään, millaisia ajatuksia asiakkaiden ja työntekijöiden haastattelujen tulokset herättävät ja mitä he ajattelevat olevan niiden taustalla (Brix, Krogstrup & Julkunen 2023).

Neljäs ja viimeinen vaihe Bikva-mallissa on poliittisten päättäjien haastattelut. Haastattelujen perustana on aikaisempien haastattelujen aineisto. Oleellista on keskittyä niihin kysymyksiin, joihin on mahdollista vaikuttaa poliittisella päätöksenteolla. Tähän päättyy Bikva-mallin mukainen aineistonkeruu. Eri vaiheissa kerätyistä tuloksista voidaan laatia arviointiraportti, jota voidaan hyödyntää kehittämisessä ja tulevaisuuden arvioinneissa. (Krogstrup 2004.)

BIKVA-MALLIN SOVELTAMINEN VOIMAPROFI-HANKKEESSA

VoimaProfi-hankkeessa (VoimaProfi 2024) Bikva-mallia (Kuva 1) sovellettiin yhdessä osatutkimuksessa, jonka tavoitteena oli mielen hyvinvoinnin edistämisen toimintamallin kehittäminen lasten ja nuorten kanssa työskente-

leville. Asiakasymmärrystä toimintamallin kehittämisen perustaksi kerrytettiin tutkimuksella, jossa haastateltiin kokemusasiantuntijoita, ammattilaisia, esihenkilöitä ja päättäjiä. Lisäksi asiakkaita osallistettiin toimintamallin kehittämisyöpäjoissa Bikva-mallin mukaan. Kehitetyn toimintamallin painopiste on ennaltaehkäisyssä ja varhaisessa tuessa. Toimintamalla voidaan hyödyntää myös oman työskentelytavan tarkistus- ja arviointilistana sekä kehittämistyön tukena.



Kuva 1. Bikva-malli mielen hyvinvoinnin edistämässä.

Ensimmäinen vaihe: kokemusasiantuntijoiden haastattelut

Bikva-mallin ensimmäinen askel on selvittää palveluiden käyttäjien näkemyksiä. VoimaProfi-hankkeessa haluttiin erityisesti selvittää palveluiden käyttäjien näkemyksiä siitä, millaista tukea alaikäisen tai hänen vanhempansa tulisi saada tilanteissa, joissa lapsen tai nuoren mielenhyvinvointi on jollain tavalla uhattuna.

Haastattelimme syksyn 2022 aikana yhteensä 26 kokemusasiantuntijaa, joista valtaosalla (n=19) oli kokemusta mielen hyvinvoinnin haasteista lapsuudessa tai nuoruudessa, muutamilla (n=3) kokemusta oman lapsen mielenhyvinvoinnin haasteista ja muutamilla (n=4) molemmista. Lähes kaikki haastateltavat (n=23) olivat suorittaneet kokemusasiantuntajakoulutuksen. Etäyhteydellä pidettyyn haastatteluun oli mahdollista osallistua mistä tahansa päin Suomea eikä osallistumisoikeutta ei rajattu maantieteellisesti.

Haastattelujen tuloksena kuvasimme kokemusasiantuntijoiden näkökulmasta niin nuorille kuin vanhemmillekin tarjottavaa ja toivottavaa tukea. Olemme kertoneet haastattelujen tuloksista suomenkielisessä artikkelissamme (Putkuri, Latva-Korpela & Häkkinen 2023.) Lisäksi toinen artikkelimme on julkaisuprosessissa kansainvälisessä julkaisussa (Putkuri, Latva-Korpela & Häkkinen 2024).

Toinen vaihe: ammattilaisten haastattelu

BIKVA-mallin toisella askeleella palveluiden käyttäjiltä kerätty tieto viedään asiakasryhmän kanssa ruohonjuuritason tasolla työskenteleville ammattilaisille. VoimaProfi-hankkeessa haastattelimme kevään ja alkusyksyn 2023 aikana eräällä hyvinvointialueella hankkeen lasten ja nuorten kanssa työskenteleviä ammattilaisia. Haastatteluihin osallistui yhteensä 18 ammattilaista, joukossa muun muassa perhetyöntekijä, kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja ja erityisopettaja.

Haastattelun aluksi ammattilaisille esiteltiin kokemusasiantuntijoiden näkemyksistä koostetut tulokset, minkä jälkeen heitä pyydettiin keskustelemaan neljän teeman mukaisesti aiheesta. Teemat olivat: 1) kokemusasiantuntijoiden esiin nostamien asioiden herättämät ajatukset, 2) esteet kokemusasiantuntijoiden ehdotusten mukaiselle toiminnalle, 3) mahdollistajat kokemusasiantuntijoiden ehdotusten mukaiselle toiminnalle ja 4) ideat nykyisen toiminnan kehittämiseen.

Haastatteluissa nousi esiin monia hyviä ja toimivia käytäntöjä, joiden todettiin tukevan myös kokemusasiantuntijoiden toiveita. Tällaisia käytäntöjä olivat muun muassa vahva tunnetaitojen opetus varhaiskasvatuksesta alkaen, hyvinvointialueella työskentelevät kouluvalmentajat sekä sisällöllisesti laadukkaiksi koetut perustason palvelut. Esteiksi ihannepalveluiden toteutumiselle tunnistettiin eri organisaatioissa työskentelevien vieraus toisilleen ja vaikeudet tiedonsiirrossa. Yksittäisenä esimerkkinä tästä mainittiin vaikeus ottaa yhteyttä toisiin ammattilaisiin. Lisäksi myös omalla alueella toimivat järjestöt ja niiden tarjoama toiminta koettiin vieraiksi. Haastatteluissa innostuttiin kuitenkin pohtimaan keinoja systemaattisempaan yhteistyöhön järjestöjen kanssa.

Yhteistyöalueella, kuten monella muullakin alueella Suomessa, on viime vuosina koulutettu työntekijöitä psykososiaalisten menetelmien osajiksi. Näitä menetelmiä ovat erityisesti masennuksen hoitoon suunnattu IPC (Interpersonal Counselling) ja ahdistuksen hoitoon suunnattu kognitiiviseen käyttäytymisterapiaan perustuva CoolKids. Mahdollisuudesta kouluttautua ja hankkia lisäosaamista oltiin kiitollisia. Hankaluutena kuitenkin koettiin se, etteivät mainitut menetelmät sovellu kaikkien auttamiseen, esimerkkinä lapset ja nuoret, joiden ongelmat olivat monisyisiä tai vointi huono.

Haastatteluissa välittyi ammattilaisten aito halua auttaa lapsia, nuoria ja perheitä sekä kehittää toimintaa. Keskeisimpinä kehittämiskohteina nousi esiin ammattilaisten tutustuminen toisiinsa ja yhteisten toimintakäytäntöjen sopiminen muun muassa tiedonsiirtoon liittyen, alueen järjestöjen toimintaan tutustuminen ja nykyistä systemaattisempi hyödyntäminen asiakastyössä sekä riittävät resurssit pysähtyä yksittäisten lasten, nuorten ja perheiden äärelle.

Kolmas vaihe: esihenkilöiden ja päättäjien haastattelut

BIKVA-mallin kolmannessa vaiheessa asiakkaiden ja työntekijöiden näkemykset tuotiin esihenkilöiden (n=3) ja päättäjien (n=4) tarkasteltaviksi. Tässä vaiheessa päädyttiin yhdistämään päättäjien ja esihenkilöiden haastattelut, vaikka tyyppillisesti Bikva-mallin mukaan päättäjien haastattelut olisivat toteutuneet vaiheessa neljä. Tarkoituksena tässä kolmannessa vaiheessa oli keskustella kokemusasiantuntijoiden ja ammattilaisten vaiheissa yksi ja kaksi esille tuomista ajatuksista ja kokemuksista. Esihenkilöt ja päättäjät pohtivat syitä kokemusasiantuntijoiden ja ammattilaisten näkemyksille.

Esihenkilöiden ja päättäjien näkemysten mukaan yhteiskunnan eri organisaatioissa tulisi huomioida mielen hyvinvoinnin näkökulma. Panostusten hyvinvointiin todettiin näkyvän pitkällä aikajänteellä, minkä lisäksi vaikutusten arvioinnin todettiin olevan haasteellista. Haastateltavien mielestä mielen hyvinvointiin tehtyjen panostusten vaikutusten arviointiin tarvitaan alueellisesti yhteiset tavoitteet ja mittarit, joita seurataan säännöllisesti.

Haastateltavat näkivät Sosiaali- ja terveysalan uudistuksen mahdollisuutena, mutta opetuksen ja nuorisotoimen jääminen eri hallinnonalan alle he kokivat kuitenkin ongelmallisena. He näkivät kolmannen sektorin ja kokemusasiantuntijoiden roolin sosiaali- ja terveyspalveluissa epäselvänä. Lisäksi kolmannen sektorin toimijoiden rahoitukseen liittyvät haasteet saattavat pahimmillaan johtaa toiminnan päättymiseen.

Haastateltavat näkivät hyvinvointikeskukset ja monialaosaamisen mahdollisuutena. Samaan aikaan heille huolta aiheutti vaikeutuva henkilöstöpula. Erityisesti lyhyet työsuhteet ja sitoutumattomuus työhön on tunnistettu ajankohtaiseksi ilmiöksi. Päättäjät ja esihenkilöt kokivat tärkeäksi, että erityistä tukea tarvitsevilla perheellä olisi nimetty vähintään yksi vastuuhenkilö hyvinvointialueella.

Neljäs vaihe: yhteiskehittämisen työpajat

Bikva-mallin viimeisessä vaiheessa järjestettiin kaksi samansisältöistä työpajaa, joihin kutsuttiin aikaisemmissa vaiheissa mukana olleita kokemusasiantuntijoita, ammattilaisia, esihenkilöitä ja päättäjiä. Työpajojen tavoitteena oli aiemmin haastatteluissa kerätyn tiedon ja työpajatyöskentelyn kautta saadun tiedon avulla yhteiskehittää lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin edistämisen toimintamallin luonnosta. Työskentelyn lähtökohtana oli lapsen, nuoren tai perheen tilanteesta syntynyt huoli heillä itsellään, läheisillä tai ammattilaisilla.

Työpajatyöskentelyyn osallistui kokemusasiantuntijoita, ammattilaisia, esihenkilöitä tai päättäjiä (n=17) ja työskentelyä ohjasi kaksi fasilitaattoria. Työskentelyn aluksi käytiin lyhyt tutustumiskierros, jossa hyödynnettiin kuvakortteja. Tämän jälkeen fasilitaattorit esittelivät päivän ohjelman ja hankkeen tähänastiset tulokset tiivistetyksi, minkä jälkeen siirryttiin pienryhmätyöskentelyyn.

Pienryhmiä oli kaksi ja fasilitaattorit olivat jakaneet ryhmät valmiiksi siten, että osallistujien edustus jakautui tasaisesti eri osallistujaryhmien kesken. Pienryhmät työskentelivät tunnin, jonka jälkeen työpajatyöskentelyn tuotokset esiteltiin kaikille osallistujille (Kuva 2). Samalla käytiin dialoginen keskustelu, josta fasilitaattorit kirjasivat tarkat muistiinpanot. Pienryhmien tuotosten oli tarkoitus toimia perustana kehitettäessä mielen hyvinvoinnin edistämisen toimintamallia lasten ja nuorten kanssa työskenteleville.



Kuva 2. Työskentelyä työpajassa. Kuva: Irene Latva-Korpela.

TOIMINTAMALLIN RAKENTAMINEN JA SISÄLTÖ

Lopullisesta toimintamallin rakentamisesta vastasivat hankkeen asiantuntijat (Kuva 3). Toimintamallissa korostuu työskentelyä ohjaava yhteinen arvopohja; keskinäinen kunnioitus ja arvostus, tasavertaisuus, yhteisöllisyys ja toivo. Mallin keskiössä ovat lapset, nuoret ja perheet. Yhteistyö ja osallisuus eri toimijoiden kesken muodostaa toimintamallin ytimen.

Keskeisiä toimijoita ovat kaikki lapsia, nuoria ja perheitä kohtaavat työntekijät, mukaan lukien kokemusasiantuntijat ja järjestötoimijat. Toimintamalliin on koottu ammattilaisen toimintaa ohjaavia periaatteita neljästä eri näkökulmasta: lapset ja nuoret, vanhemmat ja muut läheiset, vertaiset ja ammattilaiset itse. Toimintaa ohjaavat periaatteet on koottu Bikva-mallin vaiheiden tulosten pohjalta.

Lapsen ja nuoren näkökulmasta tärkeää on, että hän tulee kuulluksi ja huomioon otetuksi vakavasti. Ammattilainen selvittää mihin asioihin lapsi tai nuori tarvitsee apua ja milloin apu on tarpeen. Lapsen ja nuoren toiveita huomioidaan esimerkiksi siinä, kuka ammattilainen hänen asiaansa hoitaa ja keitä hän toivoo mukaan asioita selvitetäessä.

Ammattilaisen on tärkeää huomioida vanhemman huolet ja näkemykset sekä tarjota apua oikea-aikaisesti. Vanhemmille kerrotaan lapsen tilanteesta ja suunnitelmista ja heidät kutsutaan mukaan lasta tai nuorta koskeviin tapaamisiin. Vanhempia ohjataan ja tuetaan lapsen ja nuoren tukemisessa. Lisäksi vanhemmille pyritään tarjoamaan apua heidän omissa ongelmissaan.

Lapsille, nuorille ja heidän vanhemmilleen on tarpeellista esitellä saatavilla olevia vertaistuen mahdollisuuksia. Tämä edellyttää ammattilaisten tietoisuutta siitä, millaista vertaistukea on tarjolla ja mitkä tahot sitä tarjoavat. Vertaistukea tarjoavat muun muassa järjestötoimijat ja yhdistykset. Tarvittaessa voidaan hyödyntää kokemusasiantuntijoita esimerkiksi vertaistapaamisissa tai vastaanotoilla.

Kaikissa kohtaamisissa ammattilainen kuuntelee ja tarjoaa tukea aktiivisesti. Apua ja tukea voidaan tarjota arjessa; lähettäminen erityistason palveluihin ei ole aina tarpeellista. Arjessa auttaminen voi olla olosuhteiden muuttamista lapselle tai nuorelle paremmiksi. Joskus parasta apua on vanhempien auttaminen.

Oleellista on, että työskentelyn tavoitteet on laadittu yhdessä ja ne ovat selvät kaikille osapuolille. Toimintaa kuvaa avoimuus ja tiedonsiirrostaa ammattilaisten välillä on sovittu perheen kanssa. Ammattilaisten työnjaosta on sovittu ja lapselle, nuorelle ja perheelle on nimetty yhteyshenkilö.

Mielen hyvinvoinnin edistämisen toimintamalli lasten ja nuorten kanssa työskenteleville

Mielen hyvinvoinnin edistämisen lähtökohtana on osallisuuden kokemus, joka syntyy arkisissa kohtaamisissa. Kohtaamisissa keskeistä on keskinäinen kunnioitus ja arvostus. Ammattilaisen sujuva yhteistyö lapsen tai nuoren itsensä, vanhempien, muiden ammattilaisten ja vertaistukea tarjoavien kanssa edistää kokemusta osallisuudesta, lisää yhteisöllisyyttä ja tuo toivoa.

Varmista että:

- ✓ Lapsen tai nuoren huoli kuultu ja otettu todesta
- ✓ Selvitetty mihin asiaan lapsi tai nuori itse kaipaisi apua
- ✓ Tukea tarjotaan siinä vaiheessa, kun lapsi tai nuori itse sitä toivoo
- ✓ Selvitetty keitä läheisiä lapsi tai nuori toivoo mukaan
- ✓ Lapsen tai nuoren kanssa sovittu, kuka ammattilainen on yhteyshenkilö ja rinnalla kulkija

Lapset ja nuoret

Varmista että:

- ✓ Vanhemman näkemys ja huolet kuultu
- ✓ Vanhemmalle kerrottu lapsen tilanteesta ja suunnitelmista
- ✓ Vanhempi kutsuttu mukaan tapaamisiin
- ✓ Vanhemmalle annettu tietoa keinoista tukea lastaan
- ✓ Sisarusten tuen tarve huomioitu
- ✓ Vanhempaa ohjattu tarvittaessa saamaan apua omiin ongelmiinsa

Vanhemmat ja läheiset

Osallisuus

Ammattilainen

Yhteistyö

Muut ammattilaiset

Varmista että:

- ✓ Ammattilainen kuuntelee ja tarjoaa tukea aktiivisesti
- ✓ Yhteistapaaminen järjestetty eteenpäin lähettämisen sijaan
- ✓ Työskentelyn tavoitteet nimetty ja kaikilla osapuolilla tiedossa
- ✓ Tiedonsiirto sovittu perheen kanssa
- ✓ Ammattilaisten työnjako selkeä
- ✓ Lapselle, nuorelle, perheelle on nimetty yhteyshenkilö ja rinnalla kulkija

Vertaiset

Varmista että:

- ✓ Ammattilaisella tieto alueella vertaistukea tarjoavista tahoista
- ✓ Lapselle tai nuorelle kerrottu vertaistuen mahdollisuudesta
- ✓ Vanhemmalle kerrottu vertaistuen mahdollisuudesta
- ✓ Vertaistukeen halukkaat ohjattu vertaistuen piiriin
- ✓ Kokemusasiantuntija kutsuttu tarvittaessa mukaan tapaamiseen



OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVNINGNS- OCH KULTURMINISTERIET



Kuva 3. Mielen hyvinvoinnin edistämisen toimintamalli lasten ja nuorten kanssa työskenteleville.

POHDINTA

Bikva-mallia voidaan käyttää monissa eri ympäristöissä ja sitä voidaan soveltaa arviointi-, tutkimus- ja kehittämissyöissä osallistamisen välineenä. Mallin struktuuri mahdollistaa sujuvan käytön antaen mallin käyttäjille riittävästi vapautta soveltamiseen ja omien kokeilujen tekemiseen. Vaiheet mahdollistavat syvenevän ymmärryksen saamisen tarkasteltavan ilmiön eri näkökulmista. Mallia voisi hyödyntää opiskelijoiden tekemissä projekteissa ja opinäytetöissä. Mallin avulla voi lisätä asiakkaan osallisuutta palvelujen kehittämisessä. Selkeä vaiheittain etenevä malli tukee aloittelevan kehittäjän toimintaa.

VoimaProfi-hankkeessa sovellettiin Bikva-mallia toteuttamalla ensimmäinen ja toinen vaihe tarkasti mallin mukaisesti. Kolmas ja neljäs vaihe yhdistettiin ja muodostettiin uusi neljäs vaihe, joka toteutettiin työpajan muodossa. Tähän päädyttiin, sillä arvioitiin että eri toimijoiden työpajatyöskentely antaisi parhaan mahdollisuuden uuden toimintamallin suunnittelulle. Näin sovellettuna Bikva-malli mahdollisti monipuolisen ja rikkaan aineiston kertymisen.

Tässä tutkimushankkeessa kerättiin kolme haastatteluaineistoa käyttäen Bikva-mallia. Lisäksi aineistoa kerättiin kahdessa työpajassa. Aineiston luotettavuutta tarkasteltiin uskottavuuden, siirrettävyyden, luotettavuuden tai vahvistettavuuden näkökulmista. Uskottavuutta lisäsi se, että haastateltavilla oli henkilökohtainen, mutta myös laajempi ymmärrys tutkittavasta ilmiöstä. Lisäksi uskottavuutta lisäsi se, että ensimmäisen vaiheen tutkimuksen tulokset annettiin tutkimukseen osallistuneiden arvioitavaksi. Osallistujat kokivat, että tulokset kuvasivat hyvin heidän näkemyksiään. (ks. Stahl & James 2020.)

Bikva-mallin avulla kerätyn aineiston uskottavuutta vahvistaa kolmen tutkijan yhteistyö aineiston keruussa ja analysoinnissa. Siirrettävyyttä vahvistaa edellä tarkasti kuvattu tutkimusprosessi. Lisäksi haastattelujen kysymykset on kuvattu avoimesti. Vaikka laadullinen tutkimus ei varsinaisesti edellytä siirrettävyyttä, voidaan tutkimuksen tuloksia pitää edustavana kuvauksena kohderyhmän ajatuksista ja kokemuksista. (Cope 2014.)

Hyödynsimme Stahlin & Jamesin (2020) ehdotusta reflektiivisen vuoropuhelun hyödyntämisestä luotettavuuden edistämiseksi ja varmentamiseksi. Tutkimusaineiston analysoinnissa käytettiin digitaalisen sisällön NVivo-analyysimenetelmää, joka auttoi laajan aineiston jäsentämisessä ja hallinnassa. Analyysin aikana paluu alkuperäiseen aineistoon tehtiin yksinkertaiseksi tutkimusmateriaalia jäsentäneen työkalun avulla. (Lumivero 2023.)

Tutkimuksessa noudatettiin hyvän tieteellisen käytännön periaatteita (TENK 2023) ja Tutkimuseettisen neuvottelukunnan kansallisia ohjeita (TENK 2024). Lisäksi tutkimus- ja kehittämistyössä noudatettiin erityisiä eettisiä ohjeita (Lastensuojelun keskusliitto 2021). Pääkaupunkiseudun ammattikorkeakoulujen ihmistieteiden eettinen toimikunta antoi lausunnon, ettei tutkimuseettiselle arvioinnille ollut tarvetta. Tutkimus- ja kehittämishanke toteutettiin siten, että osallistujien ihmisarvoa ja autonomiaa kunnioitettiin.

Tässä tutkimus- ja kehittämishankkeessa tuotettu toimintamalli lasten, nuorten ja perheiden mielen hyvinvoinnin edistämiseksi on Innokylä-ympäristön kautta laajasti hyödynnettävissä kehitettäessä sosiaali- ja terveyspalveluita. Tämän hankkeen myötä on käynnistynyt Hoitotyön tutkimussäätiössä mielenterveysongelmien ennaltaehkäisy kouluterveydenhuollossa hoitosuosituksen laatimisprosessi.

Lähteet

- Brix, J., Krogstrup, H. K., & Julkunen, I. 2023.** [When Research Learns From Practice: Synthesized Action Research on the BIKVA Model.](#) Research on social work practice.
- Cope, D.G. 2014.** [Methods and meanings: credibility and trustworthiness of qualitative research.](#) Oncology Nursing Forum. 41, 89–91. V
- Krogstrup, H. K. 2004.** [Asiakaslähtöinen arviointi: Bikva-malli.](#) Stakes: FinSoc arviointiraportteja 1/2004.
- Lastensuojelun keskusliitto 2021.** [Lastensuojelun kokemusasiantuntijuuden eettiset ohjeet.](#) Viitattu 27.5.2024.
- Lumivero. 2023.** [Unlock Insights with Qualitative Data Analysis Software.](#) Viitattu 27.5.2024.
- Putkuri, T., Latva-Korpela, I. & Häkkinen, M. 2023.** [Alaikäiselle tarjottava tuki mielen hyvinvoinnin ollessa uhattuna – kokemusasiantuntijoiden näkemyksiä.](#) Kasvun tuki 2, 32-42.
- Putkuri, T., Latva-Korpela, I. & Häkkinen, M. 2024.** Support needed by parents when a child’s mental well-being is threatened - Views of Experts-by-Experience. Scandinavian Journal of Caring Science. Arvioitavana.
- Stahl, N.A. & James, R.K. 2020.** [Expanding Approaches for Research: Understanding and Using Trustworthiness in Qualitative Research.](#) Journal of Developmental Education 44, 26–8. Viitattu 27.5.2024.
- TENK 2019.** [Ihmisiin kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje. 2019 \(pdf\).](#) Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 3/2019. Viitattu 27.5.2024.
- TENK 2023.** [Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa \(pdf\).](#) Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 2/2023. Viitattu 27.5.2024.
- VoimaProfi 2024.** [Empowering People towards Socially Inclusive Society.](#) Viitattu 27.5.2024.

**Copyright® tekijät ja
Laurea-ammattikorkeakoulu 2024
CC BY-SA 4.0**

Kannen kuva: Irene Latva-Korpela

Tekijät:

Mikko Häkkinen,
Laurea-ammattikorkeakoulu
Irene Latva-Korpela,
Laurea-ammattikorkeakoulu
Tiina Putkuri,
Laurea-ammattikorkeakoulu